

Aşağıdaki bilgilerden verilen romanı bulup yazarını ve konusuna göre türünü belirleyiniz.

<p>Romantizm akımının etkisiyle yazılan eserin başkahramanı Ali Bey; annesiyle yaşayan, temiz yaradılışlı, hayatı bilmeyen bir gençtir. Bir gün Çamlıca'da gördüğü kötü karakterli Mahpeyker'e âşık olur. Annesinin tüm uyarılarına rağmen Ali Bey gerçekleri fark edemez. Yaşanan birçok kötü olay sonrasında Ali Bey gerçeği görür ancak son pişmanlık fayda etmemiştir.</p>	<p>Türk edebiyatında köyü anlatan ilk eser olması bakımından önemlidir. Eserde Antalya'nın Beymelek köyünde yaşayan fakir bir çiftçinin hayatın gerçekleriyle yüzleşmesi ve yaşadığı zorluklar anlatılır. Kahraman, tarlasını sürmek için gerekli parayı bulamayınca tefeciden para alır. Ancak borcunu ödeyemez ve kavgalı olduğu zengin çiftçi Yosturoğlu'nun yeğeniyle kızı Huri'yi evlendirir.</p>
<p>Türk edebiyatının ilk yerli roman örneği olan eser, öksüz büyüyen kahramanın tesadüfen gördüğü kıza âşık olması ve kızın üvey babasının bu evliliğe karşı çıkması sonucunda yaşanan olaylar üzerine kurgulanmıştır. Eserde romantizmin birçok özelliğine rastlanır.</p>	<p>Onlar konuşurken Suad düşünüyordu ki zevci gibi kalabalığı sevmez bir adam değil, kalabalık içinde büyümüş Necip Bey bile kendine bir eş bulursa burada, zevcinin cehennem dediği bu köşede yaşamaya razıydı ve Süreyya'yı böyle, daima böyle pür-güşâyiş ve yalnız beraber olmaktan başka her türlü endişeden muarrâ tutamamak ona büyük bir felaket gibi geliyordu.</p>
<p>Doğu-Batı çatışmasını işleyen roman, iki zıt kültürü temsil eden kahramanların etrafında şekillenir. Kahramanlardan biri alafranga hayata meraklı Mustafa Merakî Efendi'nin rahat şartlarda büyümüş, sorumsuz ve amaçsız oğludur. Diğeri ise küçük yaşta babasını daha sonra da annesini kaybetmiş, Fedayi Kalfa isimli dadısı tarafından büyütülmüş, Fransızca bilen, kültürlü, ilkeli, değerlerinin farkında bir gençtir. Romanda Doğu medeniyetini temsil eden kahramanın çalışarak ilerlemesi, buna karşılık Batı özentisine sahip kahramanın hayattaki başarısızlıkları anlatılır.</p>	<p>Salonda bu işler cereyân eylediği müddet, Râkım öte tarafta Ziklas'a dahi böyle bir alaturka ziyafetin usûl ve âdâtını anlatır idi. Ziklas bir iki saat zevcesi ve çocuklarıyla ihtilattan memnû'iyete razı olamayarak şu alaturkanın içine biraz da alafranga katmak ve onları kendi yanına koyuvermek sûretini Râkım'a ihtar eyledi.</p>
<p>Türk edebiyatında yanlış Batılılaşmanın eleştirildiği önemli romanlardandır. Roman kahramanı Bihruz; babasından kalan mirasla savurgan bir hayat süren, her fırsatta Fransızca konuşmaya çalışan, arabalara meraklı, Batı'ya özenen bir tiptir. Bir gün Çamlıca'da gezerken Periveş adında bir kadına âşık olur. Periveş, Bihruz'un sandığı gibi iyi biri değildir. Bihruz'u çeşitli ortamlarda küçük düşürür. Sonunda Periveş'in gerçek kimliğini öğrenen Bihruz toplum içine çıkamaz ve utanç dolu bir hayat sürer.</p>	<p>Türk edebiyatının esaret ve kölelik konularını işleyen ilk romanıdır. Romanda esir tüccarı tarafından kaçırılan Dilber adında dokuz yaşındaki kızın yaşadıkları realist bir üslupla anlatılır. Dilber, gittiği konaklarda evin hanımlarından ve hizmetçilerinden eziyet görür. Asaf Paşa'nın konağında iyi karşılanan ve eğitim alan Dilber, evin oğlu Celal Bey ile yakınlaşınca Mısır'da zengin bir konağa satılır. Konakta harem ağası olan Cevher, kıza acır ve kızı İstanbul'a, sevdiği gencin yanına yollamak için çaba sarf eder. Ancak işler yolunda gitmez ve Cevher ölür. Dilber ne yapacağını bilemez ve çaresizlikle kendini Nil Nehri'ne atar.</p>
<p>Ali Bey başını kaldırıp Fitnat'ın yüzüne baktığı gibi bir hâlele geldi ki tarif kabul etmez. Gayetle müteessir oldu. Nasıl müteessir olmasın ki Fitnat'ı görmeye güya eski karısını gördü? Aynı boy, aynı yüz, aynı göz.... Nihayet tıpkı o!... Ali Bey bunu gördüğü gibi on yedi seneden beri ayrılmış ve öldüğünü işitmiş ve ölümüne kendisi sebep olduğuna zahib olmuş olduğu eski karısını görür gibi oldu.</p>	<p>Son bir nağme tufanı ile nagihani bir karar bütün bu hayalat silsilesine hatime çekti. Ahmet Cemil sanki bir rüyadan uyandı, etrafına baktı. Şimdi her şey hakikate ricat etmiş oldu. Başını çevirdi, burada niçin bulunduğunu anlamak için düşündü, baktı, o vakit tahattur etti. Arkadaşları şüphesiz orada, işte şuracıktan bir parçasını gördüğü bahçenin kalabalığı arasında olacaklardı.</p>

TÜRKÇENİN MATEMATİĞİ

1. Servetifünun ve Fecriati dönemiyle ilgili aşağıda verilen bilgiler doğru ise D, yanlış ise Y yazınız.

..... a) Servetifünun Dönemi romanlarının başlıca teması hayal-hakikat çatışmasıdır.
..... b) Roman Batı seviyesine Servetifünun Dönemi'nde ulaşmıştır.
..... c) Halas, Halit Ziya Uşaklıgil'in toplumsal konulu romanıdır.
..... ç) Servetifünun romanında romantizmin etkisiyle tek yönlü kişiler ele alınmıştır.
..... d) Hüseyin Rahmi Gürpınar, Servetifünun topluluğunun önde gelen temsilcilerindedir.
..... e) Fecriati romancıları, Servetifünun romancılarından daha başarılıdır.
..... f) Servetifünun romanlarında olay genelde yalı, konak, köşk gibi mekânlarda geçer.
..... g) Türk edebiyatında ilk başarılı nesil romanı Mehmet Rauf'un Eylül adlı eseridir.

2. Aşağıdaki parçayı okuyunuz. Servetifünun Dönemi'nin dil ve üslup anlayışıyla ilgili çıkarımlarınızı boş bırakılan yere yazınız.

Bir rüya içinde yahut sihir âlemi karşındaydı; kemanların titreyen eninleri, flâvtanın kahkahaları, sanki bu aletlerden, bütün bu kirşlerle tahta veya bakır parçalarından sihirli bir nefesle canlanarak, kanatlanarak uçuşan küçük küçük nağmeler birbirine atılıyor; birinden ötekine bir hicran sedası, ötekinden bir ıstırap enini, şundan bir tahassür nâlesi, diğer birinden bir ümit cevabı çıkararak, bütün o biçare insan ruhuna mahsus acılıkların tatlılıkların hazinesi taşıyor, maî-siyah kelebekler gibi uçuşarak, birbirleriyle dudak dudağa bir visal içinde dağılıyorlar, yükseliyorlar; sonra bunlar o parlak semanın maîliklerine, şu muzlim denizin siyahlıklarına serpiliyor; işte işte şu aşığıya süzülen, şu yukarıya uçuşarak siyahlara bürünen soluk ziyalar! Bârân-ı elmas...

TÜRKÇENİN MATEMATİĞİ

3. Servetifünun ve Fecriati dönemiyle ilgili aşağıda verilen bilgiler doğru ise D, yanlış ise Y yazınız.

..... a) "Sanat, toplum içindir." anlayışıyla eserler verilmiştir.
..... b) Dil, Arapça ve Farsça tamlamalarla yüklü ağır bir dildir.
..... c) Realizm akımının etkisiyle eserler verilmiştir.
..... ç) Millî Mücadele, Türkçülük, cehalet, yoksulluk gibi konular işlenmiştir.
..... d) Anadolu insanı ve yaşamı eserlerde sıklıkla işlenmiştir.
..... e) Romanlarda aydın ve seçkin insanlar anlatılmıştır.
..... f) Konu seçiminde bireyin iç dünyası ön plandadır.

4. Tabloda verilen kelimeleri cümlelerde boş bırakılan yerlere uygun şekilde yazınız.

Anadolu	Halka doğru	Yeni lisan	Realizm ve naturalizm
Kurtuluş Savaşı	Romantizm	Toplumsal sorunlar	Dilde sadeleşme

- a) Servetifünun ve Fecriati topluluklarının sosyal hayata ve onun sorunlarına ilgisiz roman anlayışının aksine Millî Edebiyat sanatçılarının eserlerinde ağırlıktadır.
- b) Milliyetçilik akımının etkisiyle yönünde önemli aşamalar kaydedilmiştir.
- c) Romanlarında İstanbul dışına çıkarak ve insanını anlatmışlardır.
- ç) Romanlarda akımlarının etkisi görülür.
- d) Millî Edebiyat Dönemi'nde halkın yaşayışı ele alındığı için yazarlar ilkesiyle hareket etmişlerdir.
- e) Romanlarda en çok işlenen konuların başında yer almıştır.
- f) Yazarlar, makalesi ile başlayan dilde sadeleşme hareketine uygun eserler vermişlerdir.

5. Dil ve içerik özelliklerinden hareketle aşağıdaki roman parçalarının Batı Etkisinde Gelişen Türk Edebiyatı'nın hangi döneminden (Tanzimat, Servetifünun, Millî Edebiyat) alınmış olabileceğini yazınız.

Ah! Bu bârân-ı elmas... Bahçenin rakid havasını dağıtan, içinde bir aşk nefhası, sıcak ve baygın bir nefes gibi sanki ta göklerin sezilmeyen yüksekliklerinden dökülen bu nağmeler... Kâh kalbin en derin noktalarından geliyormuşçasına derunî, pest, sanki sakit; kâh bir teessür feveranına inikas etmişçesine patlayarak, feryat ederek; bazen bir şikâyet nâlesi, bazen bir makhuriyet iniltisi...	Yunanlıların tenvir tabancaları harp sahnesini güzelleştiriyor. Top ve mitralyöz düellosu, bomba harbi olanca şiddetiyle devam ediyor. Karadağ'ın eteğine avcıya yayılan, tırmanan gölgeler, yeşil ve kızıl ziyanın inikasıyla yanıp sönüyorlar. Hareket kızışmış, sedyeler sık geçiyor	Herkes işinin başına gitti. Karabibik harımını ikmal ile uğraşmakta idi. Fakat şu öküz hesabı bir türlü zihninden çıkmıyor idi. Koca İmam'dan gündeliği yarım mut zahireye istiare ettiği öküzler gibi bir çift öküze kendisinin dahi malik olması hâlindeki saadetini düşünmekte idi. Ah bir çift, bir çift! Bu hayvanları ne kadar sevecek idi.
---	---	---